

Prædiken af Morten Munch

2. pinsedag / 28. maj 2012

Tekst: Joh 6,44-51

GUDS FORNYENDE OG BEVÆGENDE ÅNDEPUST

Forskellen på liv og eksistens

Jesus bruger billedet med brødet til at sige noget om, hvad kristen tro er. Hovedordet er her liv. Brød giver liv. Kristen tro giver liv.

Men hvad menes der med liv? Der er to ord for liv på græsk (som Ny Testamente er skrevet på):

Bios = det biologiske liv, selve det at have eksistens.

Zoe = det gode og meningsfulde liv; ordet betegner kvalitet ikke kun kvantitet.

Jesus bruger her konsekvent det sidstnævnte ord, zoe, der betegner kvalitet.

Det brød, Jesus vil give til verden, har andre egenskaber det biologiske brød. Det handler om mere end livets opretholdelse.

Benzin gør ingen forskel, hvis det bliver i benzintanken. Det skal ud og cirkulere og eksplodere – så sker der noget – der kommer bevægelse og fart.

Brød fungerer nogenlunde på samme måde. Det skal ind i kroppen og skabe forbrænding, så energien frigives og skaber liv.

Sådan fungerer den kristne tro også. Den må indoptages, fordøjes, blive en del af os – ganske enkelt leves i stort og småt – så der frigives

mening og glæde, udholdenhed og trøst, retning og håb fra Gud itl mennesker.

Kristendom er ikke en livsfilosofi, men er ganske enkelt liv – zoe - et bevægende og levende fællesskab med livets giver.

Guds fornyende og bevægende åndepust

Pinsen handler om bevægelse, sådan som det kraftige vindstød på pinsedagen minder os om. – Det er et billede på Guds åndepust.

Det er ligesom med haven, hvor gammelt indtørret løv må blæses væk, så nye spirer kan komme til.

Eller som kaffemaskinen og vandkogereren, der forkalker og skal have en omgang afkalkningsmiddel.

Helligånden må fra tid til anden blæse troens hus igennem, så vi får luftet ud.

Gud puster på kirken for at sortere mellem ægte og uægte, for at give ny fleksibilitet til det, som måtte være groet fast – ny erkendelse af det, som er støvet til.

At møde mennesker, der er nye i deres kristne vandring, kan være en øjenåbner, en Åndens berøring. Det kan hjælpe os til at se på Guds gaver med nye øjne – smage på livets brød med fornyede smagsløg og ny appetit.

Fornyelse handler ikke kun om at gå nye veje – det gør det også – men det handler også om at genopdage gamle (måske tilgroede) stier og træde nye skridt på dem.

Derfor er der gennem Bibelen et stærkt ihukommelses-princip, som også lyder i nadverordene: Gør dette til ihukommelse.

Glem ikke alle Guds velgerninger, siger salmisten i Sl 103.

Han minder sig selv om, at han har fået liv, ikke bare eksistens.

Når meningsløsheden sniger sig ind på os, må vi spise af det brød, som er levende, så evangeliets løfte kan eksplodere i os og frigive sit lys.

Brødets indre lys eller næring er løftet om, at Gud er den højeste virkelighed, og at han trofast (det vil sige til evig tid) vil give os sin livsånde, sit fællesskab, sit barmhjertige nærvær.

Indre og ydre bevægelse

Når Gud ånder på os, skabes der både indre og ydre bevægelse.

Ordet 'at bevæges' har også på dansk begge betydninger – det kan handle om en indre og en ydre bevægelse.

Den første læsning fra Ezekiels bog sætter ord på den indre bevægelse, når han ser frem til den dag, hvor Gud vil give mennesker et nyt hjerte, en ny ånd – et kødhjerte frem for et stenhjerte (det medfører også en ydre bevægelse, idet folket vil følge Guds vilje og bud – den side er også med).

Den anden læsning fra Apostlenes Gerninger fokuserer især på den ydre bevægelse: Der skabes fællesskab, der bygges kirke, der sker tegn og undere, materielle goder deles med hinanden så ingen skal lide nød, stadig flere drages til den kristne tro (den indre bevægelse eller bevægethed er også omtalt i al korthed med ordene: ”jubilende og oprigtigt af hjertet priste de Gud”).

Bevægelsen begynder i himlen.

Brødet kommer ned ovenfra (ligesom ved mannaunderet i ørkenen, blot større). - For brødet er Gud i menneskeskikkelse.

Gud bevæger sig fra himmel til jord gennem sin søn og sin Ånd på grund af sin kærlighed til det skabte. Kirkens mission (som er latin og betyder 'sendelse') er sat i gang og holdes i gang af Guds bevægelse.

Brødet er en person

Efter pinsen spredtes den kristne tro hurtigt i både østlig og vestlig retning og fik naturligt nok forskellig udformning – i mødet med henholdsvis østens mystik og vestens rationelle filosofi.

Nogle vil gøre kristendommen til noget vestligt, andre til noget østligt.

Eftersom kristendommen ikke er en abstrakt idé, men netop findes i historien og *er* sin historie, er kristendommen både østlig og vestlig – den rummer både mystik og filosofi – og de to ting har brug for hinanden – men kristendommens kerne er ingen af disse ting.

Dens kerne er en personlig relation til Jesus Kristus.

Derfor siger Jesus ikke: Mine *ophøjede tanker* er det levende brød.
Eller: Min *dybe åndelighed* er det levende brød.

Han siger: *Jeg er* det levende brød.

At få del i det mættende og livgivende brød, Jesus taler om, er ikke at få del i en abstrakt idé eller en abstrakt åndelig erfaring – det er at indgå i en relation til Jesus i bøn, i samtale, i tilbedelse, i efterfølgelse, i spørgen og søgen efter hans vejledning.

På den vej er der nye indsigter og dybe erfaringer – men Jesus er kernen i det alt sammen – i ham er Guds visdom – i ham er guddomsfylden.

Brødets brydelse

Jesu ord indeholder det paradoks, at det levende brød frigiver sit liv til os ved selv at brydes, ved selv at dø.

Det ligger i de ord, hvor Jesus siger: Brødet er mit kød, som gives for verden. Det er i første omgang en henvisning til hans død på korset, hvor hans legeme blev brudt for verden. - Samtidig er ordene formet sådan, at vi også hører nadverens drama som klangbund for det, der siges om brødet og Jesu selvhengivelse.

I nadveren brydes brødet, før det omdeles. Det er ikke bare en lille detalje. Det er en pointe, som har givet navn til selve nadverhandlingen, sådan som vi hørte det i læsningen fra Apostlenes Gerninger: De holdt fast ved brødets brydelse.

Jesus måtte brydes for at vi kunne få helhed, ligesom brød må brydes, når vi spiser det.

Der er en dobbelt brydning!

- Først brydes brødet for at kunne deles ud til mange, ligesom Jesu legeme blev sønderbrudt i hans død på korset for at give liv til mange.

- Dernæst brydes brødet yderligere, når vi tager det i munden, og det bliver en del af vores krop. Sådan må Jesus ved troen blive en del af vores liv, så brødets brydelse ikke blot er en historisk begivenhed for 2000 år siden eller et ydre ritual, men finder sted i og hos os, midt i vores liv – så gudsbrødets energi frigives – zoe – livet sammen med Gud – og vi derved kan vinde helhed ved hans sår.

Og netop her finder vi Helligåndens fornemste gerning – at forene os med livets brød, Kristus.

Livsbrødet og livstræet til evigt liv

Livets brød har den egenskab, at den, der spiser af det, ikke skal dø, siger Jesus. Altså samme egenskab, som livets træ havde i paradiset have. - Det er to billeder på samme virkelighed (livsbrødet og livstræet).

Det står i kontrast til træet til kundskab om godt og ondt, der havde den modsatte egenskab. Som det lød til Adam og Eva: "Den dag, du spiser af træet til kundskab om godt og ondt, skal du (ikke leve), men visselig dø."

Det sætter talen om livets brød i det perspektiv, at det ikke er ét brød blandt andre, hvor eneste forskel er en række underordnede

smagsvariationer – ligesom livets træ ikke bare var ét træ blandt andre (selv om haven var fyldt med dejlige træer).

Alle andre træer eller andre brød, både materielle og ideologiske, kan i bedste fald mætte os et stykke tid – men dødens vilkår og virkelighed kan de ikke ændre.

Det kan livets brød, fordi det gik ind i døden for os og besejrede den indefra, ved kærlighedens magt.

Med talen om livets brød siger Jesus (omend med et andet billede):
Vejen til livets træ er genåbnet – kom og spis jer mætte til evigt liv.

Korsets træ er livets træ.

Det brudte brød er livets brød.

Sådan er Guds kærligheds vej til os – for at vi skal have liv i ham og dele det liv med andre.

Amen.